

THEMA-DAG

De Islam vanuit het perspectief van het Esoterisch Christendom

Hans Stolp

maart 2017

Inzicht en liefde zijn het antwoord

Is het nu zo belangrijk, wát je bent:
een islamiet, christen of een spiritueel mens?
Is het niet veel belangrijker wie je bent?

Of je een mens bent, in wiens ogen je
de kracht van de ware liefde ziet stralen?
Een mens met respect, begrip en met
een onvoorwaardelijke liefde voor dieren,
de aarde en voor mensen die anders zijn?

Is het nu zo belangrijk wat je bent? Of gaat
het er veel meer om dat wij ernaar streven
aan onszelf te werken en dat we bereid zijn
elke dag opnieuw te zoeken hoe we ook die dag
ons geestelijk verder kunnen ontwikkelen?

Zoek naar de kracht van het innerlijk weten,
zoek de bron van de ware liefde die in ieder
hart wil opengaan en wil gaan stromen.
Zoek naar het hart van de ander en verbind
je met liefde met die ander, wie hij of zij ook is.

Beslissend voor deze tijd is het ontwaken
van de kracht van de ware, hogere liefde in ons.
De liefde die de ander vrij laat, en die ons
het gevoel geeft dat God vlakbij is: in ons hart.
Schenk jezelf en de ander de vrijheid om je
die liefde bewust te worden en haar te leven.

Het is onze opgave, juist in deze tijd, ons bewust te worden dat ons leven niet zinloos is, maar dat ieder van ons tot op de laatste dag van zijn of haar leven een opdracht te vervullen heeft en de mogelijkheid ontvangt om te groeien aan de lessen van het leven, hoe zwaar ze ook zijn.

Wie zo leert kijken, beseft: terrorisme is niet het antwoord op de vragen van onze tijd. Maar evenmin cynisme, angst, of een leven met het hoofd in plaats van met het hart.

Wie het waagt te kiezen voor de weg van inzicht en liefde - de liefde die genezing brengt, en die bruggen bouwt - die brengt hoop. Kies dan voor inzicht en voor liefde, voor hen alleen!

MOTTO:

Leer bij alle heilige teksten te kijken naar de verborgen binnenkant, en realiseer je dat *'deze binnenkant op zijn beurt ook weer een binnenste heeft, tot aan zeven diepere betekenissen toe'* (zoals Mohammed volgens de overlevering eens zei).

Vooraf:

Alle mensen, of ze nu islamiet, christen, boeddhist, of wat dan ook zijn, zijn onze zusters en broeders en verdienen onze liefde en ons respect. Zie de ander in de eerste plaats als medemens, en niet als het etiket dat ze dragen: christen, islamiet of wat dan ook. Zie het unieke en heel eigene van ieder mens dat achter het etiket verborgen ligt. Ontwikkel een innerlijke gevoeligheid voor wat in de ander tot bloei en tot ontwikkeling wil komen.

Alleen vanuit deze grondhouding is het geoorloofd na te denken over de inzichten van het esoterische christendom ten aanzien van de islam.

1. De keuze tussen twee uitersten

Zelfs in de kerkelijke wereld is er (net als op andere terreinen van de samenleving) een heftige discussie ontstaan over de vraag hoe we tegen de islam moeten aankijken en hoe we met deze religie moeten omgaan. De Reuver, landelijk secretaris en kerkleider van de Protestantse Kerk Nederland (PKN), noemde in een interview de islam *'een godsdienst die vrede wil'*. Ook zei hij: *'Als je de Tien Geboden neemt en de Koran, dan kom je eigenlijk op hetzelfde uit'*. Zijn uitspraak leidde tot felle reacties. Er was zelfs een predikant, ds. C.H.W. van den Berg, die zijn lidmaatschap van de kerk opzegde, omdat hij *'weigert zijn ogen te sluiten voor feiten die iedereen kan zien en weten.'* En met die feiten bedoelt Van den Berg (zoals blijkt uit zijn opzegbrief) onder andere dat islamitische gelovigen elkaar uitmoorden in de naam van Allah; dat sommige wijken in Parijs in feite kalifaten zijn, en dat het volgens de islam een goede daad is als ongelovigen worden uitgemoord, zoals dat met Theo van Gogh gebeurde.

Hoe moeten we te midden van de heftige discussies die overal ter wereld zijn opgelaaid, tot een eigen oordeel komen ten aanzien van de islam? Bestaat er alleen maar de keuze tussen enerzijds het toedekken van het geweld dat in de naam van Allah gepleegd wordt (zoals De Reuver dat doet) en anderzijds het benoemen van de

islam als 'een achterlijke, gewelddadige religie' (zoals Van den Berg zijn opvatting verwoordt)?

Ik denk dat er een *derde weg* is: die van inzicht ten aanzien van de plaats van de islam in het geheel van de mensheidsgeschiedenis en een dieper inzicht in de islam zelf, zoals dat niet alleen mogelijk gemaakt wordt door de esoterische islam, maar ook door het esoterische christendom.

2. Een paar gegevens

- Bij de bezinning op de islam is het allereerst belangrijk om te beseffen dat de islam zeer gevarieerd is: **dé islam bestaat niet**. Zo is er een Iraanse islam, een Indonesische islam, een Turkse islam en ga zo maar door. Dat komt, omdat er geen centraal gezag is, zoals dat bijvoorbeeld wel het geval is in de Rooms-Katholieke Kerk met de paus en de kardinalen.
- De grootste godsdienst is **het christendom: 2,2 miljard** aanhangers. Dan volgt **de islam met 1,6 miljard** aanhangers. **Het boeddhisme telt 415 miljoen** (géén miljard!) volgelingen, terwijl **het jodendom 14 miljoen** aanhangers kent.
- **De islam is één van de drie monotheïstische religies**: het jodendom en het christendom zijn de andere twee. Monotheïsme betekent dat deze religies maar één goddelijk wezen kennen. De drie monotheïstische religies worden door de islamieten ook wel 'de religies van het boek' genoemd. Deze heilige boeken kennen we onder deze namen: **de Tenach** (Oude Testament), **de Bijbel** en **de Koran**.
- De drie monotheïstische religies worden ook wel *de Abrahamitische religies* genoemd, omdat ze alle drie in Abraham hun oorsprong vinden. Daarbij volgen het jodendom en het christendom de lijn die via Izaäk loopt, de zoon die Abraham bij zijn vrouw Sara verwekte, terwijl de islam de Abrahamitische stroom volgt die via Ismaël loopt, de zoon die hij verwekte bij de slavin Hagar. Mohammed is een directe nakomeling van Ismaël, en dus van Abraham.

- De islam ziet Abraham als een islamiet; in soera 3 : 67 staat: *Niet was Abraham een jood en niet een christen, maar hij was een godzoeker, een overgegevene, en hij behoorde niet tot de genotengevers (= polytheïsten).*
- De Kaäba in Mekka, het belangrijkste islamitische heiligdom, is – zo vertelt de islam – oorspronkelijk door Adam gesticht en later in verval geraakt: een ruïne bleef over. Maar Abraham en zijn zoon Ismaël hebben de Kaäba weer teruggevonden en opnieuw opgebouwd.
- De naam islam betekent overgave. Vandaar dat Goethe zei: Wanneer islam overgave aan God betekent, leven en sterven wij allen ‘in islam’. Zo gezien is volgens Goethe de islam een universele religie: alle mensen moeten in overgave aan God leren leven en sterven.
- Pietro Archiati zei dat de islam er is om het christendom zijn tekortkoming als in een spiegel voor te houden. Die tekortkoming is het gebrek aan inzicht in de eigen religie. Met deze uitspraak bedoelt Archiati dus dat de islam de christenen oproept om hun eigen religie serieus te nemen!

3. De islam

De islam ontstond in het jaar 610 na Chr., in de nacht van de 27^e van de maand Ramadan. In die nacht ontving Mohammed zijn eerste openbaring van de aartsengel Gabriël. De 97^e soera uit de Koran vertelt daarover:

In de naam van Allah, de Barmhartige Erbarmer.

*Wij hebben haar (de Koran) neergezonden
in de nacht der Maat.*

En wat doet u kennen, wat is de nacht der Maat?

De nacht der Maat is beter dan duizend maanden.

*In haar stijgen neder de engelen en de Geest,
met verlof van hun Heer, krachtens elke bestiering.*

Heil is zij tot de opgang van de dageraad.

Arabië lag in de tijd van Mohammed ingeklemd tussen twee grootmachten: het Byzantijnse Rijk en het Perzische Rijk van

de Sassanieden. De Arabieren vormden geen eenheid, maar bestonden uit elkaar bevechtende stammen. Er bestond dan ook geen Arabische identiteit. Te midden van de Arabieren leefden kleine groepen christenen (van verschillende herkomst, zoals gnostici en Syrische christenen) en joden. Deze beide groepen hadden hun eigen boek en ontleenden daaraan hun identiteit. De Arabieren hadden geen heilig boek. Het was Mohammed die hun nu een eigen heilige boek schonk en daarmee ook een eigen identiteit. De eerste openbaringen die Mohammed ontving, stonden vooral in het teken van het naderende eindgericht, een thema dat nog steeds een grote rol speelt in de islam. Zo staat er bijvoorbeeld in soera 81:

*Wanneer de zon wordt gevouwen;
En wanneer de gesternten afstorten;
En wanneer de bergen in beweging komen;
En wanneer de wolken worden geledigd;
En wanneer de wilde dieren worden opgedreven;
En wanneer de zeeën in koking komen;
En wanneer de zielen worden gepaard;
En wanneer de levend begravenen wordt ondervraagd,
voor welk vergrijp zij is gedood;
En wanneer de bladen worden open gespreid;
En wanneer de hemel wordt afgerukt;
En wanneer het Hellevuur wordt gestookt;
En wanneer de Gaarde wordt nabij gebracht,
Dan weet de ziel wat zij heeft aangericht.*

Hoewel ook vele Aziatische en Afrikaanse volken tot de islam zijn overgegaan, blijft de Arabische taal een bijzondere plaats innemen, omdat de Koran in het Arabisch is geschreven. Religieuze rituelen mogen alleen in de Arabische taal worden uitgevoerd. En een niet-Arabier moet, als hij overgaat tot de islam, zijn naam arabiseren. De beginselen van de islam worden samengevat in wat al heel vroeg **'de vijf zuilen van de islam'** werd genoemd:

1. **De geloofsbelijdenis of shahada:** Er is geen God dan Allah en Mohammed is zijn profeet.
2. **Het rituele gebed of de salat.** Vijf maal per dag moet de gelovige bidden, in de richting van Mekka. Oorspronkelijk baden de volgelingen van Mohammed in de richting van Jeruzalem, later veranderde Mohammed dit en werd Mekka de gebedsrichting (= kibla).
3. **Het schenken van aalmoezen of zakat.** Dit beginsel is gericht op de overwinning van het egoïsme.
4. **Het vasten in de maand Ramadan.** Het dient tot de versterking van de wil, als bevrijding van de hartstochten en als reiniging van de geest. Ook is het vasten een herinnering aan de heilige nacht van de openbaring, toen Gabriël aan Mohammed de (eerste) openbaring van Allah schonk.
5. **De pelgrimstocht naar Mekka,** eenmaal in het leven. Deze staat symbool voor de innerlijke tocht naar de Kaäba van het hart.

4. Hoe de religies zich ontwikkelden

Ongeveer honderd jaar geleden zei Rudolf Steiner dat er na het christendom in wezen geen nieuwe godsdienst meer gesticht kon worden, omdat het christendom de voltooiing en afsluiting van de weg van de religie was. Toch ontstond er zes eeuwen later, vanaf het jaar 610 na Christus, een nieuwe religie: de islam. Om de uitspraak van Rudolf Steiner te begrijpen, is het belangrijk ons te realiseren, wanneer en waarom de verschillende religies zijn ontstaan.

In het vorige grote Tijdperk, **Atlantis**, leefden de mensen nog in een directe verbinding met de geestelijke wereld. Daarbij werden zij – ze leefden nog geheel in de sfeer van de groepsziel - geleid door de grote ingewijden die aan de verschillende inwijdingstempels, -scholen, ofwel de Mysteriën verbonden waren.

Na de ondergang van Atlantis (omstreeks 10.000 v. Chr.) begon het **na-Atlantische Tijdperk**. De mensen ontdekten dat de geestelijke wereld niet meer zó nabij was: de aarde was nu de wereld die hun aandacht vroeg. In de achtereenvolgende na-Atlantische cultuurperioden raakte de mens in dit tijdperk steeds meer los van

de geestelijke wereld en begon de aarde meer en meer als zijn thuis te zien. Maar juist omdat de geestelijke wereld steeds waziger en steeds moeilijker bereikbaar werd, ontstonden er verschillende godsdiensten die de mensen hielpen om toch met de geestelijke wereld verbonden te blijven: het woord religie betekent 'verbinding' (met de geestelijke wereld).

In de achtereenvolgende cultuurperioden kunnen we in het kort de volgende ontwikkeling waarnemen:

1. **De Oud-Indische cultuurperiode**; deze duurde van ongeveer 7000 v. Chr. tot 5000 voor Chr. We kunnen deze periode die van het grote heimwee noemen: de mensen ervoeren een gevoel van een sterk gemis, omdat de geestelijke wereld meer en meer uit het zicht leek te verdwijnen.

De eerste religie die in het na-Atlantische Tijdperk tot ontwikkeling kwam, was de Oud-Indische religie waaruit later het hindoeïsme voortkwam. In deze religie lag de nadruk op meditatie en yoga: een poging om langs die weg een levende verbinding met de geestelijke wereld te blijven onderhouden. Heimwee en een diep verlangen om terug te mogen keren naar de geestelijke wereld, waren kenmerkend voor deze religie.

2. **De Oud-Perzische cultuurperiode**; deze duurde van omstreeks 5000 v. Chr. tot ongeveer 3000 v. Chr. en werd sterk beïnvloed door de grote ingewijde Zarathoestra. Hij zag (schouwend), hoe de grote Zonnegeest was begonnen aan een weg van afdaling naar de aarde. Eens, zo wist hij, zou deze Zonnegeest als mens op aarde leven en de aarde omvormen. Daarom leerde Zarathoestra zijn mensen om het aardse leven serieus te nemen, landbouw te bedrijven en dieren te temmen: de aarde was immers de wereld, waarnaartoe de Zonnegeest op weg was. Zo gebeurde het in deze cultuurperiode dat de mensen zich als het ware omwendden: meer en meer begonnen zij hun blik op de aarde te richten en keken ze niet alleen meer op naar de geestelijke wereld.

3. De derde na-Atlantische cultuurperiode was **de Egyptisch-Babylonische cultuurperiode** die van 3000 v. Chr. tot 747 v. Chr. duurde. Dat is de periode, waarin het Joodse volk ontstond. Het jodendom werd sterk beïnvloed vanuit Egypte en Babylonië, de twee belangrijkste culturen van die tijd. De joodse religie die omstreeks 2000 v. Chr. bij aartsvader Abraham begon, was een maanreligie. Kenmerkend voor het jodendom was het feit dat de mens – te beginnen bij Abraham – een belangrijke stap vooruitzette door zich gaandeweg los te maken van de groepsziel en individu te worden. Daarbij had de mens natuurlijk ook een nieuwe leiding nodig (nu dat niet langer via de groepsziel gebeurde). De mens was echter als individu nog niet sterk genoeg, en evenmin voldoende geestelijk ontwikkeld om het eigen leven vorm te kunnen geven en te kunnen leven vanuit de kracht van het geweten. Daarom kreeg het nu een indirecte leiding vanuit de geestelijke wereld: zowel via de profeten, als door middel van de Tien Geboden en de Thora, de wet die God op de berg Sinai aan Mozes meegaf voor zijn volk.
- Het jodendom is, zoals gezegd, een maanreligie: zoals het zonlicht in de nacht indirect, gespiegeld via de maan, tot ons komt, zo komt bij een maanreligie het goddelijke weten, de goddelijke leiding en het hogere inzicht ook indirect, via de profeten en de wet tot de mens. Maar de joodse maanreligie was een voorbereiding op de zonnerelgie, waarin de mens in staat zou raken het goddelijke weten direct en zonder omweg in zich op te nemen.
4. De vierde na-Atlantische cultuurperiode is **de Grieks-Romeinse cultuurperiode** die duurde van 747 v. Chr. tot 1413 na Chr. In die tijd ontstond het christendom. De grote Zonnegeest, de Christus, wiens afdaling naar de aarde al was waargenomen door Zarathoestra, incarneerde - bij de doop van de mens Jezus in de Jordaan - in Jezus van Nazareth en leefde sindsdien drie jaar lang als mens op aarde. Na de dood van Jezus Christus aan het kruis werd de Christus op aarde geboren, en wel als een goddelijke kracht die zich (in drie jaar tijd) volledig aan de aardse wereld had

aangepast. Sindsdien kan ieder mens deze Christus(kracht) in zich opnemen en op die manier zijn hoger Zelf, de geest of de innerlijke Christus in zijn ziel ontwikkelen.

Het christendom is een zonnereligie: als de Christus(impuls) in de mens werkzaam wordt, ontwikkelt de mens een geweten en een direct innerlijk weten. Daarom is bij de zonnereligie de omweg via de profeten en via een wetboek niet meer nodig.

5. De islam als terugkeer naar het oude stadium van de maanreligie

We zagen dat de religies ontstaan zijn uit een diep verlangen om verbonden te blijven met de geestelijke wereld. Maar nu het goddelijke wezen zelf als de Zonnegeest was afgedaald naar de aarde en (na de dood en opstanding van Jezus Christus) in steeds meer mensenzielen als Christus-impuls tot leven kwam, is de mens daardoor heel direct met de geestelijke wereld verbonden. Religies zijn daarom niet meer nodig. De mens hoeft 'alleen nog maar' te leren luisteren naar de (Christus)geest in zichzelf, ofwel naar het eigen geweten en het innerlijke weten dat leeft in zijn ziel. Hoe meer hij de geest in zijn ziel ontwikkelt, hoe sterker en dieper de verbinding met de geestelijke wereld wordt. Deze ontwikkeling – die in wezen nog maar net begonnen is – zal in de toekomst steeds sterker worden. Was de mens in de voorchristelijke tijd steeds dieper afgedaald tot in de sfeer van de materie, met de Christusimpuls begint de opgaande weg die ons weer op een nieuwe manier met de geestelijke wereld zal verbinden.

De islam die in 610 na Chr. geboren wordt, **is een maanreligie**. Haar symbool is de halve maan, en begrijpelijk. Want in de islam gaat het om gehoorzaamheid aan de Koran en aan de Profeet. Deze beide zijn als de maan: zij weerkaatsen en spiegelen het goddelijke licht en het hogere inzicht die zij ontvangen naar de mens. Zo gezien is de islam als maanreligie dus een terugval in het oude – en in principe overwonnen – stadium van de maanreligie. Niet het innerlijke weten en de kracht van het hoger Zelf (van de zonnereligie) staan centraal, maar uiterlijke autoriteiten als de Koran, de sharia (de wetten) en de Profeet.

Volgens de islam kan de mens geestelijke opvattingen en ideeën alleen aan de Profeet ontleen en die vervolgens in zich opnemen. Daarom moet hij absoluut gehoorzaam zijn aan de openbaringen die de mens geschonken worden door de Profeet en de Koran. Inzichten als deze zijn, zoals we zagen, kenmerkend voor de maanreligie, ofwel die van de verbinding met de geestelijke wereld via een omweg. Nu wordt ook de volgende uitspraak van Rudolf Steiner begrijpelijk: in de islam leeft in zekere zin datgene op, wat al leefde in de Oud-Hebreeuwse (ofwel joodse) cultuur. Daarbij gaat de islam voorbij aan datgene, wat de Christus-impuls ons bracht: de innerlijke zon, ofwel het hoger Zelf, het hogere Ik of de innerlijke Christus. Dat wordt mede duidelijk door de terugkeer van het symbool van de maan: **jodendom en islam zijn maanreligies, het christendom is een zonnereligie.**

Overigens kan een terugval ook zinvol zijn: zowel in de evolutie, als in de persoonlijke ontwikkeling van de mens kennen we het principe van 'twee stappen vooruit, één achteruit'. Door de terugval worden de nieuw verworven krachten beproefd, en door deze tegenslag uiteindelijk versterkt. Alleen zo worden de nieuwe geestelijke krachten omgevormd tot nieuwe eigenschappen van de menselijke ziel.

6. Een eerste conclusie

Hoewel het christendom naar zijn diepste wezen een zonnereligie is, gedraagt het zich vaak als een maanreligie. Dat is met name het geval bij het kerkelijke christendom. Zo zijn er bijvoorbeeld stromingen die de Tien Geboden (van Mozes) centraal stellen, terwijl Jezus Christus zijn leerlingen toch in plaats van de Tien Geboden de Zaligsprekingen geschonken heeft: broederlijke raadgevingen. De Zaligsprekingen willen ons helpen ons geweten bewust te worden, en zijn aanwijzingen, en zeker geen geboden! Als Archiati zegt (zie boven) dat de islam het christendom voorhoudt dat deze zijn eigen wezen, zijn eigen opdracht niet kent, heeft dat alles te maken met het feit dat het christendom vaak is vergeten dat het een zonnereligie is, en geen maanreligie!

We zagen hierboven dat de protestantse kerkleider De Reuver De

Tien Geboden en de Koran op één lijn stelt: van hetzelfde gehalte en niveau. Dat is schokkend: de Tien Geboden bevatten niet de essentie van het christendom. Ze staan in het Oude Testament en zijn de geboden die behoren bij de joodse religie, een maanreligie. Ze vormen als geboden niet de essentie van het christendom, dat immers een zonnereligie is. Bij het christendom als zonnereligie horen de broederlijke aanwijzingen die Jezus Christus zijn leerlingen gaf, de Zaligsprekingen.

Het is schokkend dat zoiets essentieels kennelijk volledig verloren is gegaan in de manier van denken van de huidige kerkleiders.

7. Impulsen vanuit Egypte en Babylonië worden zichtbaar in de islam

Er zijn zeven na-Atlantische cultuurperioden (die samen het na-Atlantische Tijdperk vormen). Vier daarvan zijn er inmiddels voorbij; we leven nu in de vijfde na-Atlantische cultuurperiode (1413 – 3573 na Chr.). Er zullen na deze cultuurperiode dus nog twee perioden volgen (de zesde en de zevende), voor we overgaan naar een ander Tijdperk.

Bij deze reeks van zeven is de vierde periode (de Grieks-Romeinse cultuurperiode) die van de grote ommekeer, ofwel die van een ingrijpende omslag: de neergang wordt omgebogen in een opgang. Dat werd mogelijk door de komst van de Zonnegeest, de Christus, en zijn incarnatie op aarde, in de mens Jezus van Nazareth. Na zijn dood en opstanding gaf Hij ons zichzelf: de innerlijke Christus. Dankzij dit grote geschenk kan de mens nu zijn hoger Zelf (hogere Ik, de Geest of zijn Zelf) ontwikkelen en daardoor de neergang omvormen tot een opgang.

Na deze grote overgang volgen de herhalingen die kenmerkend zijn voor de menselijke ontwikkeling. Zo worden de grote impulsen uit de derde cultuurperiode op een ander niveau (omgekeerd) herhaald in de vijfde cultuurperiode. De mens mag nu deze impulsen doordringen met de nieuw verworven kracht: die van de innerlijke Christus.

Net zo zal het gaan met de impulsen uit de tweede cultuurperiode:

die zullen op een andere, hogere manier worden herhaald in de zesde cultuurperiode (die nog moet komen). Evenzo zal het gaan met de impulsen uit de eerste cultuurperiode: die zullen op een andere manier worden herhaald in de zevende cultuurperiode. Deze wet van de herhalingen geldt voor heel de evolutie en dus voor alle tijdperken en cultuurperioden. Zo zien we hoe dat principe van 'twee stappen vooruit, één stap achteruit' heel concreet vorm krijgt in de ontwikkelingsgang die de mens doorloopt.

Belangrijk voor ons thema is het feit dat in onze tijd die herhalingen zichtbaar worden. Dat betekent dat de impulsen vanuit de derde cultuurperiode nu, in de tijd van de vijfde cultuurperiode op een nieuwe manier zichtbaar worden in datgene, wat de islam ons gebracht heeft. We zagen eerder al dat de derde cultuurperiode de Egyptisch-Babylonische periode was. Dus gaat het vooral om impulsen die toen in die werelden leefden en die nu opnieuw naar voren komen. Maar om welke impulsen gaat het daarbij dan wel? Een goed voorbeeld daarvan is de geneeskunde. Bij de oude Egyptenaren werd die geneeskunde als een vorm van helderziendheid beoefend: de arts was tegelijk priester en schonk de zieke helende geestelijke krachten die hij (als kanaal) uit de geestelijke wereld ontving. De priester-arts werkte dus met magische krachten, zoals dat in die tijd nog heel gebruikelijk was. Wij mogen de oude geneeskunde daarom ook een spirituele geneeskunde noemen. Een priester-arts moest begrijpelijkerwijs ascetisch leven (als een monnik) en geestelijke oefeningen doen om kanaal te kunnen zijn en blijven voor de helende geestelijke krachten die de mens vanuit de geestelijke wereld toestromen. Ditzelfde principe zagen we overigens ook bij de Druïden en de Germanen: ook daar was de geneeskunst nog een spirituele geneeskunde.

In de islamitisch-Arabische wereld ontstond later echter een heel nieuwe geneeskunde die opbloede in de eeuwen na het optreden van Mohammed (in de zevende eeuw). Mohammed voerde een geneeskunde in die volledig was ontdaan van spirituele elementen. Genezing kon alleen plaatsvinden met behulp van aardse krachten en een aardse wetenschap (en niet met geestelijke krachten).

Alles wat op helderziend schouwen berustte, werd afgewezen. Wat overbleef, was het logische, intellectuele onderzoek. Deze geneeskunde heeft een grootse ontwikkeling doorgemaakt: wat wij heden ten dage in onze ziekenhuizen aan geneeskunst kennen, komt regelrecht bij de Arabische geneeskunst, en dus vanuit de islamitische wereld vandaan. Hoe is dat mogelijk?

De (geneeskundige) inzichten die in de Arabische wereld ontwikkeld werden en waarin de nadruk lag op het intellect, kwamen in het verleden via een omweg naar Europa toe: via Noord-Afrika en Spanje. Denk bijvoorbeeld aan de Moren die in de achtste eeuw tot in Spanje doordrongen en niet alleen hun bijzondere kunst daar achterlieten, maar die langs die weg ook hun wetenschappelijke inzichten doorgaven.

De herhaling zit daarin dat wij in deze tijd de materialistische geneeskunde die wij ontleend hebben aan de islam en/of de Arabische wereld nu weer dienen te vergeestelijken en met geestelijk inzicht moeten doordringen. Dan zal er op een hoger niveau een herhaling plaats vinden van de spirituele geneeskunde die in Egypte gebruikelijk was en ontstaat er een geneeskunde die gebruik maakt van de krachten van het hoger Zelf in de mens.

Wat ik hier beschrijf over de geneeskunde, kunnen we ook terugvinden in andere wetenschappen: de astrologie (een spirituele wetenschap bij de Babyloniërs) keerde in de Arabische wereld terug als de astronomie: een louter intellectuele wetenschap – en ook die moet nu vergeestelijkt worden. Datzelfde geldt voor andere wetenschappen, zoals de wiskunde die door de Arabieren werd ontwikkeld en die de plaats innam van de alchemie, zoals die in Egypte en Babylonië werd beoefend.

8. Een tweede conclusie

Het is goed om te beseffen dat de westerse wereld de basis van haar wetenschappelijke ontwikkelingen en triomfen te danken heeft aan de Arabisch-islamitische wereld. Dat is een geschenk van de Arabische wereld aan de Westerse wereld! Wij zijn in West-Europa

dus niet alleen door het christendom sterk beïnvloed, maar ook door de islamitische wereld!

Deze aan de Arabieren ontleende wetenschap kent echter ook een gemis: het is voorbijgegaan aan de Christusimpuls die tweeduizend jaar geleden naar de aarde kwam om het aardse leven een nieuwe impuls te geven. De opgave van het christendom is dus om de huidige wetenschap alsnog met deze impuls te doordringen en daardoor te verheffen tot een wetenschap waarin geest en ratio nauw samenwerken. Denk bijvoorbeeld aan de biologisch-dynamische landbouw waarin deze opgave op het gebied van de landbouw gerealiseerd wordt. Deze vernieuwing van het denken is dan weer het geschenk dat christenen mogen teruggeven uit dankbaarheid voor het geschenk van de moderne wetenschap die de westerse wereld vanuit de Arabische wereld kreeg.

9. Allah heeft geen zoon

De centrale geloofsbelijdenis van de islam – de Shahada – luidt: Er is geen God dan Allah, en Mohammed is zijn profeet. Alleen al het uitspreken van deze geloofsbelijdenis in het bijzijn van twee getuigen, maakt een mens tot een moslim. In het dagelijkse leven wordt deze belijdenis door de gelovigen steeds opnieuw uitgesproken. De shahada bevat twee essentiële geloofsopvattingen: het geloof in de enigheid van God en het geloof in de waarheid van de door Mohammed overgeleverde boodschap.

Met de belijdenis van de enigheid van God zette Mohammed zich af tegen de christenen die immers de Drie-eenheid of de Triniteit leren: de ene God die in drie gestalten tot ons komt.

Waarschijnlijk kwam Mohammed in zijn tijd met christenen in aanraking die de Drie-eenheid zelf niet zo goed begrepen en die suggereerden dat het christendom drie verschillende goden kende. Dat zag Mohammed als een vorm van heidendom: de heidenen kenden vele goden, maar hun religies waren ten dode gedoemd en hadden geen toekomst meer. Uit angst dat de christenen toch weer een soort heidendom brachten - in de zin van een religie die meer goden kent - zette hij zich nadrukkelijk tegen de gedachte

aan meer goden af: er is maar één God, en dat is Allah. Daaraan voegde Mohammed toe: en Mohammed is zijn profeet. Dat wil zeggen: Mohammed is geen god, zoals Jezus Christus dat bij de christenen is, hij is een profeet. En wel de grootste der profeten en de laatste die komen zou: *het zegel der profeten*. Maar geen god.

Op vele plaatsen in de Koran vinden we nadrukkelijke verwijzingen naar de enigheid van Allah; ook wordt in een aantal soera's de Drie-eenheid nadrukkelijk afgewezen. Ter illustratie een paar voorbeelden:

In soera 19 : 91 – 93 staat: *En zij zeggen: De Erbarmer heeft zich een zoon genomen. - Gij zijt waarlijk tot een heilloos ding gekomen. - Haast zouden daardoor de hemelen gespleten worden en de aarde gekleefd en de bergen tot gruis vervallen. Doordat zij aan de Erbarmer een zoon toekennen. Terwijl het voor de Erbarmer toch niet van node is, dat Hij Zich een zoon neemt.*

In soera 112 staat: *Zeg: Hij Allah is één. - Allah, de Eeuwige. - Niet heeft Hij verwekt noch is Hij verwekt.*

In soera 4 : 171 staat: *O lieden van de Schrift, overschrijdt niet de grenzen in uw godsdienst en zegt niets anders over Allah dan het wezenlijke. Immers de Masih, Isa zoon van Marjam is slechts de boodschapper van Allah en Zijn Woord, hetwelk Hij geworpen heeft op Marjam, en een Geest van Hem. Geloof dan in Allah en Zijn boodschappers. En zegt niet: Drie. - Houdt daarmee op; dat is beter voor u. Immers, Allah is een enig God.*

Deze leer van de enigheid van Allah werd met een groot fanatisme verbreid. Maar de gevolgen van deze leer van de enigheid van God zijn – vanuit christelijk perspectief – groot en werken tot op de dag van vandaag door. Veel van de conflicten en tegenstellingen tussen christenen en moslims komen hieruit voort. Maar om dat te begrijpen, zullen we ons eerst moeten richten op de diepere betekenis van de Drie-eenheid, zoals die door het christendom geleerd wordt. Want wat wordt er nu eigenlijk met de Triniteit of de Drie-eenheid bedoeld en waarom is deze leer zo essentieel?

10. De Triniteit of de Drie-eenheid

De Drie-eenheid betekent, zoals gezegd, dat de ene God in drie verschillende gestalten tot ons komt: als God de Vader, als God de Zoon en als God de Heilige Geest. Deze drie gestalten worden ook wel drie personen genoemd. En dat is veelzeggend, want het woord 'persona' (een Latijns woord) betekent niets anders dan 'masker', ofwel het uiterlijk, waarachter de ene Godheid zich verbergt of schuilgaat. Daarom sprak men in het oorspronkelijke christendom ook niet over drie goden, maar over de drie gestalten of de drie personen, waarin de ene God zich openbaart. Maar welke maskers of personen worden dan wel bedoeld?

- 1. De persoon of het masker van God de Vader.** Waar komen we Hem tegen? In de natuurkrachten die werken in de mens, de dieren, de planten en in heel de natuur. En dus komen we God de Vader tegen in de geest in de natuur. Bijvoorbeeld in het kinderlichaam dat groeit in de buik van de moeder, in de regen die verdampt en de wolken die daaruit ontstaan, in de plant die groeit en vrucht voortbrengt, in het bloed dat door onze aderen stroomt en in de lucht die wij in- en uitademen. Vroeger was men er zich nog heel sterk van bewust dat in al deze natuurverschijnselen goddelijke krachten werkzaam waren: de heilige energieën die uitgaan van God de Vader. Je zou Hem in zekere zin dus 'een natuurgod' kunnen noemen. De natuurwetten zijn onwrikbaar: daar kunnen wij niets aan veranderen. Iets van dat onveranderlijke en onwrikbare is ook verbonden met het beeld van God de Vader.
- 2. De persoon of het masker van God de Zoon.** Het menselijke lichaam werd dankzij natuurkrachten geboren. Maar wanneer de mens eenmaal is geboren, begint hij zich geleidelijk te ontwikkelen. Bij het opgroeien komt zijn wil steeds sterker naar voren. Hij kan dankzij zijn vrije wil kiezen voor het goede of voor het kwade. Door de ervaringen die hij daarbij opdoet, ontwikkelt hij zich steeds verder. De goddelijke krachten die in de menselijke

wil werken en die de mens de mogelijkheid geven zich te ontwikkelen – ten goede of ten kwade – noemen we God de Zoon, of de Zonnegeest. De naam ‘Zonnegeest’ is veelzeggend: zoals het licht en de warmte die van de zon uitgaan, de planten doen groeien, zo schenken de krachten die van de Zonnegeest of de Christus uitgaan, de mens de mogelijkheid om zich te ontwikkelen. God de Zoon is dus de aanduiding van het vermogen om ons te ontwikkelen. Je zou Hem daarom ook ‘een wilsgod’ kunnen noemen die ons het vermogen schenkt ons te ontwikkelen en verder te groeien.

3. De persoon of het masker van God de Heilige Geest. Als wij mensen onze wil verkeerd gebruiken en ons op een negatieve, of op een slechte manier ontwikkelen, hebben wij een goddelijke kracht nodig om onze wil weer te verbeteren: de kracht van God de Heilige Geest. Zij is in staat om, zoals dat genoemd werd, ‘onze wil te heiligen of te vergeestelijken’. Je zou Haar dan ook ‘de geestgod’ kunnen noemen die genezend op ons inwerkt. Maar, zeiden de kerkvaders al, deze drie zijn één! Hoewel deze drie personen of maskers naar hun werkzaamheid te onderscheiden zijn, vormen ze toch een onlosmakelijke eenheid, ofwel de ene Godheid.

11. De gevolgen van de afwijzing van de Triniteit door de islam

De islam kent alleen de almachtige God, en niet God de Zoon: Allah heeft geen zoon. Dat betekent dat alle aandacht is gericht op de natuurkrachten en hoe God zich daarin kenbaar maakt. Voor de ontwikkeling van de vrije wil van de mens, en daarmee voor zijn voortgaande geestelijke ontwikkeling, heeft de islam in principe geen aandacht: Allah heeft geen zoon. Daarom leeft er in de islam ook geen gerichte aandacht voor een genezing van de wil die zich verkeerd ontwikkeld heeft, en dus niet voor God de Heilige Geest. Daarin zit – vanuit christelijk perspectief – de tragiek van de islam: er is geen wezenlijk besef van de vrije wil van de mens en van de

levensopdracht om je als mens steeds meer te ontwikkelen. In plaats daarvan is er sprake van fatalisme en van een starre lotsontwikkeling, waarin de mens geen verandering kan aanbrengen. De mens moet zich onvoorwaardelijk aan Allah en aan zijn lot of zijn Fatum onderwerpen. Vandaar ook dat de predestinatie, de voorverkiezing, zo'n grote rol speelt in de islam. Denk daarbij aan dit voorbeeld: sterf je als martelaar, dan is dat het gevolg van een voorbestemming waaraan je niets kunt veranderen. Is de mens voorbestemd het verkeerde pad op te gaan, dan is dat voorbestemd door Allah. Er is echter niet alleen geen aandacht voor de mogelijkheid van een geestelijke groei en ontwikkeling, maar evenmin voor het ontwikkelen van de kracht van het hoger Zelf in ons: alles is voorbestemd. Ook het inzicht in karma en reïncarnatie speelt in de islam geen rol: er is immers geen besef van de mogelijkheid dat wij ons leven na leven steeds verder ontwikkelen. De islam kent de 'wilsgod' of God de Zoon nu eenmaal niet.

Christus, de Zonnegeest, brengt in het christendom de liefde naar de mensen. Omdat de islam de Zoon niet kent, speelt het inzicht in de kracht van de vrije, onvoorwaardelijke liefde geen rol in de islam. Daartegenover worden vooral de gehoorzaamheid en de overgave aan Allah benadrukt. Een uitspraak van Paulus als: 'geloof, hoop en liefde, maar de grootste van deze is de liefde', is in de Koran ondenkbaar.

Overigens is er wel een tekst in de Koran die vrij onbekend is, maar waarin het principe van de liefde wel naar voren komt: soera 5 : 59. Daarin wordt gesproken over mensen '*welke Hij bemint en die Hem beminnen.*' Misschien ligt in deze tekst een aanknopingspunt voor een nieuwe aandacht voor de kracht van de vrije, onvoorwaardelijke liefde. Het belangrijkste verschilpunt tussen de islam en het christendom ligt echter in het volgende: in het oorspronkelijke of esoterische christendom is alle aandacht gericht op het geschenk dat Christus, de Zoon van God, ons bracht. Hij gaf ons zichzelf, ofwel het geschenk van de innerlijke Christus die ieder mens kan ontvangen die zich daarvoor openstelt. De innerlijke Christus is – zoals we zagen – gelijk aan de geest of het hoger Zelf dat de mens in deze tijd in zichzelf mag gaan ontwikkelen. Na de ontwikkeling van het lagere

ik of ons ego, dient de mens nu immers de kracht van het hoger Zelf of het hogere Ik te gaan ontwikkelen. Dat is de volgende stap in de menselijke ontwikkeling die wij nu al zolang, leven na leven, eeuw na eeuw, doorleven. En het is de kracht van het hogere Ik die ons pas waarlijk tot mens zal maken. Want het is deze kracht – die uit God de Zoon zelf voortkomt – die ons tot mensen zal maken die in een sfeer van waarachtige liefde zullen leven. En dus in een sfeer van waarachtige vrede.

Gezien vanuit de inzichten van het esoterische christendom mogen we stellen: de islam gaat voorbij aan de allesbeslissende gebeurtenis die zich tweeduizend jaar geleden voltrok toen Jezus Christus stierf aan het kruis, maar opstond uit de dood om vervolgens de Christuskracht als een geschenk en als een nieuwe ontwikkelingsimpuls aan de mensen te geven.

Ook het jodendom kent alleen God de Vader. Maar deze religie ontstond in de voorchristelijke tijd, toen de Christus nog niet geïncarneerd was in de mens Jezus van Nazareth en de mens dit nieuwe vermogen tot verdere geestelijke groei en ontwikkeling nog niet ontvangen had. De islam keert dus als het ware terug naar de voorchristelijke tijd, toen ons alleen nog maar het mysterie van God de Vader geschonken was.

Het laatste grote verschil tussen de islam en het christendom is dit: het christendom is weliswaar begonnen als een religie, maar ontwikkelt zich meer en meer tot een levensbeschouwing. Religie betekent immers 'verbinden', zoals we zagen, ofwel het leggen van een verbinding met de geestelijke wereld. In de tijd van Atlantis was er geen religie: de mensen leefden in een directe verbinding met de geestelijke wereld. Pas na de ondergang van Atlantis, toen de directe, levende verbinding met de geestelijke wereld steeds meer verdween, ontstond er behoefte aan een religie die de mens weer met de geestelijke wereld zou verbinden.

Het christendom vertelt echter dat de Zoon van God, de Zonnegeest, naar de aarde is afgedaald en in ons tot leven komt. Daardoor ontstaat er als vanzelf een nieuwe verbinding met de geestelijke wereld. Nu al ervaren wij het eerste begin daarvan: denk aan bijna-doodervaringen, de ontmoetingen met engelen en gestorvenen, het toenemende

aantal ontmoetingen met Christus zelf en ga zo maar door. Wie dat ervaart, is geen gelovige meer, maar een wetende en heeft geen religie meer nodig die hem of haar verbindt met de geestelijke wereld. Voor haar of hem is het christendom op dat moment tot een levensbeschouwing geworden, en geen religie meer. In de toekomst zal het christendom voor steeds meer mensen een wereldbeschouwing worden, terwijl het als religie meer en meer zal verdwijnen.

De islam presenteert zich echter nadrukkelijk als een religie – en dat, terwijl er - vanuit christelijk perspectief gezien - geen religie meer nodig is, omdat we steeds meer tot wetenden zullen worden die geen religie meer nodig hebben om in verbinding met de geestelijke wereld te leven.

12. De breuk tussen de soennieten en de sjiieten

In de islam vinden we vele verschillende groeperingen. De twee belangrijkste daarvan zijn de **soennieten** en de **sjiieten**. De soennieten (soenna betekent *de levensweg van Mohammed, ofwel de weg*) worden wel aangeduid als '*de orthodoxe islam*', terwijl de sjiieten wel '*de esoterische islam*' worden genoemd. Met zijn strenge hiërarchie van ayatollahs wordt de sjia ook wel vergeleken met (hiërarchie van) de Rooms-Katholieke kerk. De sjiieten wonen met name in Iran (het niet-Arabische Perzië), maar ook elders zijn ze wijdverspreid.

Het grote schisma tussen de soennieten en de sjiieten voltrok zich na de moord op Ali. Hij was de schoonzoon van Mohammed, getrouwd met diens dochter Fatima en de vierde opvolger van Mohammed, ofwel de vierde kalief. Zijn tweede en laatste zoon, Hoessein, stierf in 680 in de slag bij Kerbela. Door de opvolger van Ali, Muawiya, werd het kalifaat van Ali ongeldig verklaard. Daarop zonderden de volgelingen van Ali zich af en vormden 'de partij van Ali', ofwel de sjiieten (sjia betekent groep of aanhang). De soennieten bestaan uit de moslims die trouw bleven aan de kalief Muawiya en zijn opvolgers.

Tussen de soennieten en de sjiieten bestaat veel overeenstemming:

de grondbeginselen van de islam zijn voor beiden gelijk. Maar bij de sjiïeten vinden we een Messiaanse heilsverwachting die de soennieten niet kennen. In plaats van Mohammed (zoals de soennieten leren) zal aan het einde der tijden Isa (= Jezus) verschijnen als rechter. Deze grootse gebeurtenis zal worden ingeleid door de verschijning van de Twaalfde Imam.

Tot de geloofsbelijdenis van de sjia behoort het inzicht dat elke uiterlijke betekenis een diepere betekenis in zich draagt. In een beroemde hadith (= de overleveringen over het doen en laten, en de uitspraken van de profeet) staat: *De Koran heeft een buitenkant en een binnenkant; deze binnenkant heeft op zijn beurt ook een binnenste, tot aan zeven diepere betekenissen toe.* De Profeet heeft de boodschap van God doorgegeven; nu is het de taak van de imam de diepere betekenis op te delven. Deze gerichtheid op de diepere, verborgen betekenis van de Koran is het, waardoor gesproken wordt over de sjia als *de esoterische islam*.

13. De Twaalfde Imam

Na de imam Ali volgden er (als geestelijk leider van de sjiïeten) nog elf andere imams: twaalf in totaal dus. De twaalfde imam is Mohammed-al-Mahdi. Hij is de laatste in de reeks van twaalf. Al-Mahdi betekent *de door God gezondene*. Ook wordt hij wel de (islamitische) Messias genoemd. Hij zal de grote geestelijke Verlosser zijn die eens opnieuw in de openbaarheid zal treden. Wie is deze twaalfde imam?

Zijn moeder was een Byzantijnse, christelijke prinses die door haar huwelijk met de elfde imam overging tot de islam: zij symboliseert *de overgang van het Pleroma (= volheid) van de Twaalf van de christelijke periode naar het Pleroma van de Twaalf Imams van de islamitische periode*. Toen haar zoon geboren werd, de latere Twaalfde Imam, sprak hij meteen, naar Mekka gewend, de geloofsbelijdenis uit. Op zijn rechterarm stond geschreven: *Het wezenlijke is gekomen en het ijdele is vergaan*. Een vogel nam het kind mee naar de hemel. Zijn vader (de elfde imam) vertelde: *Dat is de Heilige Geest aan wie de imams zijn toevertrouwd*. Het kind

werd veel sneller volwassen dan gewone kinderen. Zo sprak hij al in de moederschoot en reciteerde kort na zijn geboorte de Koran. Kort voor de dood van zijn vader (Mohammed is dan vijf of zes jaar oud) installeerde deze hem als de nieuwe, Twaalfde Imam. Slechts enkele uren na de dood van zijn vader, trok de Twaalfde Imam zich terug in de verborgenheid.

Vanaf die tijd (het jaar 873) gaf hij af en toe via vier getrouwen een boodschap door. Deze *kleine verborgenheid* duurde tot 940/41: toen begon *de grote verborgenheid* die tot op de dag van vandaag voortduurt. De Imam is er nog wel, maar de mensen zijn niet in staat hem waar te nemen. Overigens zijn er mensen die getuigen dat de Twaalfde Imam aan hen verschenen is.

De sjiieten vertellen dat de Twaalfde Imam juist voor het einde van de wereld zal terugkeren. Aan zijn verschijning zullen wereldwijde chaos, tirannie en onderdrukking voorafgaan, wat drie jaar zal duren. Als hij verschijnt, zal hij in Mekka het gebed leiden en Isa zal aan zijn zijde staan.

Heel treffend is dat in de sjiitische traditie gezegd wordt dat de verschijning van de Twaalfde Imam afhangt van de gelovigen zelf: wanneer zij naar een hoger inzicht toegroeien, verwerven ze als vanzelf het vermogen om de Twaalfde Imam te schouwen en te zien.

De sjiitische presidenten van Iran nemen de inzichten over de terugkeer van de Twaalfde Imam letterlijk. Ze denken dat al-Mahdi een gewelddadig pad vereist om de wereld te veroveren: pas door de chaos heen wordt zijn terugkeer mogelijk. Daarom zijn de westerse regeringen bang voor wat Iran zal doen, zeker als het over kernwapens beschikt. Deze leiders zijn dus het grondbeginsel van de sjia vergeten: dat het gaat om de verborgen betekenis van de uitspraken van de Profeet. Ook hier zien we, hoe belangrijk het is om de stap naar een dieper, geestelijk inzicht te zetten.

Geestelijk gezien betekent het einde der tijden en de komst van de Imam de doorbraak van het hoger Zelf in ons: een geboorte die alleen door chaos, verwarring en angsten heen gerealiseerd kan worden.

14. De Twaalfde Imam en de Heilige Geest

Volgens vele sjiiitische theologen is de Twaalfde Imam die komen zal, niemand anders dan het goddelijke wezen dat in het christendom de Heilige Geest, ofwel de Parakleet, of de Trooster genoemd wordt. Velen van hen hebben een voorliefde voor het Evangelie van Johannes.

Daarin (14 : 26) staat: *...maar de Trooster, de Heilige Geest, die mijn Vader zal zenden in mijn naam, die zal u alles leren en u te binnen brengen al wat Ik gezegd heb.* De sjiiitische theologen wijzen op soera 61 : 6, waar staat: *Toen Isa, de zoon van Mirjam zei: O Israëlieten, ik ben de gezant van God bij jullie om te bevestigen wat er van de Taura voor mijn tijd al was en om het goede nieuws te verkondigen van een gezant die na mij zal komen en van wie de naam Ahmad zal zijn.*

De gebruikelijke islamitische uitleg ziet in Ahmad de profeet Mohammed. Maar de sjiiitische uitleg is dat Ahmad de verwachte Twaalfde Imam is. Hij zal dus – als is hij de Heilige Geest – het ware inzicht in de Koran brengen, ofwel de verborgen betekenis van de Koran.

15. De zeventvoudige oefenweg volgens de sjiieten

De Profeet Mohammed was de laatste der profeten die de boodschap van God naar de aarde en de mensen bracht. Met zijn dood – stellen de sjiieten - eindigde de cyclus van de profetie en begon de cyclus van het imamaat: de twaalf imams brachten de goddelijke wijsheid die verborgen ligt in de ontvangen profetie, aan het licht. Om je als mens die wijsheid eigen te kunnen maken, is het gaan van een scholingsweg noodzakelijk. Bij die scholingsweg gaat het om de verwerkelijking van de profeet in het innerlijk van de leerling.

Het gaan van de scholingsweg is belangrijk: naar de mate waarin de mensen deze weg van verinnerlijking gaan, kan de Twaalfde Imam zijn wederkomst voorbereiden. De mens zelf is immers de oorzaak van diens verborgenheid: hij 'versluiert' de Imam.

De zevenvoudige oefenweg is een weg, waarbij stap voor stap de sluiers worden weggenomen. De zeven stappen op die weg worden met de volgende namen aangeduid:

- 1. De Adam in jou.** Bij deze stap gaat het om het verwerven van de fijnstoffelijke vorm die de schaal vormt voor de nieuwe mens. De kleur die bij deze stap hoort, is de kleur *grijs*. Het gaat bij deze stap dus om het verwerven van de kiem van een nieuw, geestelijk lichaam.
- 2. De Noach in jou.** Noach bracht alle dieren bijeen in de ark. Hij symboliseert het vermogen om de verschillende driften en begeerten te onderwerpen (beheersen). Bij deze stap hoort de kleur *indigo*, de kleur van verdriet om het loslaten van 'geliefde' driften.
- 3. De Abraham in jou.** Abraham ontving de belofte van een nakomelingschap: symbool van de kiem van het hogere Ik dat is gelegd. Bij deze stap hoort de kleur *rood*, dat het hart symboliseert als zetel van de liefde die getuigt.
- 4. De Mozes in jou.** Bij deze stap komt men bij een drempel, zoals Mozes dat beleefde op de Sinai, waar hij God wel hoorde, maar niet zag. Bij deze stap wordt men tot een godsvriend en leert schouwen naar binnen, waardoor een gesprek mogelijk wordt met de goddelijke kern in onszelf. Bij deze stap hoort de kleur *wit*: het goddelijke is weliswaar nog verhuld, maar begint wel te stralen.
- 5. De David in jou.** Nu komt de koninklijke mens aan het licht die heerst over de eigen ziel. Deze stap symboliseert het geestelijke leiderschap. Nu ben je in staat de goddelijke krachten in je ziel in te zetten tegen alle zelfzuchtige verlangens en strevingen. Bij deze stap hoort de kleur *geel*.
- 6. 6. De Jezus in jou.** Je treedt nu het Heilige der Heilige binnen, waar geen enkele werking van de zintuiglijke wereld en geen enkele neiging van de ziel kunnen binnendringen. Isa noemt ieder bij de eigen naam, waardoor de nieuwe mens gewekt wordt. De kleur van deze stap is *zwart*: vergelijkbaar met het diepe donker van de nacht, waarin het eerste licht geboren wordt.

7. De Mohammed in jou. Mohammed, het zegel der profeten, wordt nu het zegel van ons eigen Zelf, ons hogere wezen. Bij deze stap past de kleur *groen*: ontleend aan het smaragdenvisioen. Zo wordt de nieuwe mens geboren en gaat de mens de weg van profeet naar imam. En wie de imam in zichzelf ontmoet, maakt daardoor de wederkomst van de Twaalfde Imam mogelijk.

16. Gewelddeteksten in de Koran en in het Oude Testament

Zowel in de Koran als in het Oude Testament vinden we zogenaamde *gewelddeteksten*: teksten die tot geweld lijken aan te zetten. Allereerst drie voorbeelden uit het **Oude Testament**:

Exodus 31 : 14: *Gij zult de sabbat onderhouden, want deze is iets heiligs voor u; wie hem ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden.*

Leviticus 24 : 16: *Wie de Naam des Heren lastert, zal zeker ter dood gebracht worden; ... zowel een vreemdeling, als een geboren Israëliet, zal, wanneer hij de Naam lastert, ter dood gebracht worden.*

2 Kronieken 15 : 13: *... en ieder die de Here, de God van Israël, niet zou zoeken, moest ter dood gebracht worden, zowel klein als groot, zowel man als vrouw.*

Een paar voorbeelden van gewelddeteksten uit **de Koran** zijn:

Soera 2 : 7 (zegt over de ongelovigen): *Allah heeft hun hart en oren verzegeld en over hun ogen is een sluier; hen wacht een zware straf.*

Soera 2 : 191: *En dood hen, waar gij hen ontmoet en drijft hen uit, vanwaar zij u hebben uitgedreven; want vervolging is erger dan doden. En bevecht hen niet bij de heilige Moskee, voordat zij u daarin bevechten. Maar indien zij u bevechten, bevecht hen dan – zo is de vergelding der ongelovigen.*

Soera 5 : 33: *Doch de vergelding van hen die Allah en zijn boodschapper bestrijden is dat zij ter dood gebracht worden of dat hun handen en voeten worden afgekapt van weerszijden of dat zij uit het land verbannen worden.*

Een tekst uit de Koran die het martelaarschap verheerlijkt, vinden we in soera 4 : 74: *En wie strijdt op de weg van Allah en dan gedood wordt of overwint, die zullen Wij een ontzaglijk loon geven.* Geestelijk gezien betekent deze tekst overigens dat wie de strijd met het ego aangaat en door de dood van ego-verlangens heen gaat, een grote innerlijke winst ontvangt.

Zulke teksten zullen we geestelijk moeten leren verstaan, dus naar hun diepere geestelijke betekenis. Wanneer ze letterlijk worden genomen, brengen ze onheil.

Een ander voorbeeld – maar nu uit het Oude Testament - van de geestelijke betekenis die we in zulke teksten moeten leren zoeken, is Exodus 20 : 5, waar staat: *... want Ik, de Here, uw God, ben een na-ijverig God die de ongerechtigheid der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en het vierde geslacht.*

In de huidige tijd hebben we deze tekst zo leren verstaan: *de mensen die als kind (bijvoorbeeld) geweld, of seksueel misbruik ervoeren, doen dat dikwijls (ongewild) ook hun kinderen weer aan, die dat vervolgens hun kinderen weer aandoen. Het vergt inzicht en bewustwording om deze fatale gebondenheid te doorbreken (wat bijvoorbeeld wel bij familieopstellingen gebeurt!).*

We zullen dus steeds weer de stap moeten maken die de sjia en de esoterie ons leren, om op zoek te gaan naar de verborgen betekenis van zulke teksten; zolang we die letterlijk blijven nemen, zijn ze geen zegen voor de mensheid, maar een vloek.

In het Nieuwe Testament vinden we zulke geweldteksten niet, omdat daar de stap wordt gezet van de wet (die ons opgelegd wordt) naar het geweten (de leefregels die van binnenuit komen), ofwel de stap van de maanreligie naar de zonnereligie.

17. Soefisme of de islamitische mystiek

De term soefisme is een verzamelnaam voor de mystieke stromingen in de islam. De aanhangers van deze stroming worden soefi's of ook wel derwisjen genoemd. Ze keren zich tegen uiterlijk vertoon en het toegeven aan aardse verlangens en behoeften. En dus gebruiken ze geen vlees, zijn zwijgzaam, ascetisch, koesteren de armoede en verzaken de wereld.

Veel broederschappen vinden hun oorsprong in Mohammed, maar dan wel via de vierde kalief Ali (wiens aanhangers sjiieten genoemd worden).

In de vroege islam kende men twee wetenschappen: die van de interne kennis (gnosis of innerlijk weten) en die van de zichtbare kennis (bijvoorbeeld jurisprudentie en filosofie). De soefi's koesteren de interne wetenschap. De 14^e eeuwse dichter Hafez zegt:

O jij die het wonder van de liefde uit het boek van de rede wilt leren, ik ben bang dat je nooit dit punt zult ontraadselen.

Centraal bij de soefi's staat de liefde voor, en de eenwording met God. Dat kan door het afleggen van het ego of door de overwinning op het ego, en dus door het sterven van het ego. Attar vertelt over 'de minnaar van God' Halladj:

Men zegt dat tijdens zijn terechtstelling iemand aan hem vroeg: 'Wat is liefde?' Halladj antwoordde: 'Je zult het vandaag zien en morgen en overmorgen.' Op dezelfde dag werd hij omgebracht. De volgende dag werd zijn lichaam verbrand en op de derde dag werd zijn as verstrooid in de wind. (Dit betekent: de ware liefde wordt geboren als het ego sterft.)

De soefi-vrouw Rabia (zij stierf in 801) liep door de straten van Basra met een fakkel in de ene hand en een emmer in de andere hand. Gevraagd naar de betekenis van wat zij deed, antwoordde zij: *Ik wil vuur in het paradijs gooien en water in de hel gieten, opdat deze twee sluiers verdwijnen en niemand meer God aanbidt uit verlangen naar het paradijs of uit angst voor de hel, maar enkel en alleen uit liefde tot Hem.*

De orthodoxe islam heeft altijd geweigerd om voor de verhouding tussen God en mens het woord liefde te gebruiken. Voor hen telde slechts de gehoorzaamheid. De soefi's echter spreken over liefde. Zij wijzen bijvoorbeeld op de vrij onbekende soera 5 : 59, waar over de verhouding God – mens gezegd wordt: ... *welke Hij bemint en die Hem beminnen.*

Centraal staat dus de ondergang van het ik (ego), maar tegelijk beschrijft bijvoorbeeld Rumi de geboorte van het hogere Zelf:

In de zee van de loutering ben ik verdwenen

als zout opgelost

verdwenen zijn het geloof en de twijfel

aan leringen, echt of vals.

Daar steeg uit de diepten van mijn hart

een lichtende ster voor mij op

verzonken zijn voor zijn geflonker

de zeven kringen van het Al (= daarin ligt de toekomst besloten).

Christenen zullen in deze 'ster' de innerlijke Christus, het hogere Ik of de geest zien.

18. Een aantal notities

- De Algerijnse publicist Nouredine Kelala schreef: *Hedendaagse moslims leven enkel in het verleden en heden.* Ofwel: *De toekomst komt er bekaaid vanaf.* In bovenstaande werd duidelijk hoe dat komt: omdat Allah geen zoon heeft en een krachtige impuls tot groei en ontwikkeling daardoor in de islam ontbreekt. Deze levenshouding is voor andere islam-theologen echter aanleiding om duidelijk te maken dat er daardoor aan een belangrijke dimensie van de islam: *de gerichtheid op de toekomst,* tekort wordt gedaan.
- De Kaäba heeft de vorm van een kubus. De kubus staat volgens C. G. Jung symbool voor ons Zelf (ofwel ons hogere Ik of hogere Zelf). Denkend aan de pelgrimstocht die iedere islamiet eenmaal in zijn leven moet maken, kun je zeggen: de levensreis van de mens is dus in wezen een lange tocht op weg naar het verwerven van het hogere Zelf!

- Volgens de overlevering (over Mohammed) zou Satan ieder pasgeboren kind hebben aangeraakt, alleen Jezus en Maria niet. Daardoor is Jezus zuiver gebleven. In deze visie ligt natuurlijk de mogelijkheid besloten tot een verdere ontwikkeling die iets van het mysterie van de Christus zal laten oplichten.

19. Conclusie

De stap naar een dieper inzicht zal de redding van de aarde en de mensheid betekenen. Daarbij gaat het om de stap van letterlijk lezen en begrijpen van de heilige teksten, naar een dieper, geestelijk of esoterisch lezen en begrijpen. Dat geldt zowel voor christenen, als voor moslims.

In de islam komen de impulsen voor een dieper, geestelijk begrijpen met name vanuit de sjia en het soefisme. In het christendom komt deze impuls vanuit het esoterisch christendom.

Wie in de islam deze stap niet zet, en dus bijvoorbeeld de geweldteksten in de Koran letterlijk neemt, loopt het risico een terrorist te worden. En wie in het christendom de diepere betekenis van het Nieuwe Testament niet begrijpt en wie het dus ontgaat dat met de komst van de Christus ons de mogelijkheid geschonken wordt om een hoger Ik (hoger Zelf, het Zelf of de geest) te verwerven, mist het geheim van deze tijd, verhardt en wordt een cynicus, een rationalist of een teleurgesteld iemand.

Het is een beslissende tijd waarin wij leven, want als de terrorist en de cynicus tegenover elkaar komen te staan en niet willen weten van een dieper inzicht, is strijd en (burger)oorlog onvermijdelijk. Aan ieder van ons de keuze!

De brochure “De Islam vanuit het perspectief van het esoterisch Christendom” is eigendom van Stichting De Heraut. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd worden door middel van druk, fotocopie of plaatsen op een website of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting De Heraut.

STICHTING 'DE HERAUT'

AGENDA

Voor andere themadagen van Hans Stolp
(georganiseerd door stichting 'De Heraut')

zie

www.stichtingdeheraut.nl

Op deze website vindt u onder menu-item themadagen
ook de gepresenteerde afbeeldingen
en de digitale versie van dit boekje.

Voor Inlichtingen en opgave voor een themadag

Secretariaat Stichting De Heraut

Uitstroom 1, 5345 RX, Oss

Tel: 0412644856

Email: secretariaat@stichtingdeheraut.nl

De website van Hans Stolp is:

www.hansstolp.nl

Meer over het Esoterisch Christendom
kunt u vinden op de website

www.esoterischchristendom.nl